REPUBLIKA E SHQIPËRISË
UNIVERSITETI I TIRANËS
FAKULTETI I HISTORISË DHE I FILOLOGJISË
DEPARTAMENTI I GJEOGRAFISË

Programi: **Bachelor**

Drejtimi: **Gjeografi**

LËNDA: HISTORI E MENDIMIT GJEOGRAFIK

Pedagogu:	Dr. Edlira KOLA
Ngarkesa:	4 ETCS (15 javë: 2 leksione dhe 1 seminar në javë)
Lloji i lëndës:	me zgjedhje
Viti/semestri:	II/I

Përshkrimi:Lënda trajton evolucionin e mendimit gjeografik dhe të gjeografisë si shkencë. Vend të rëndësishëm zë studimit i stadeve të zhvillimit të shkencave gjeografike dhe epokat e mëdha të historisë së gjeografisë (zbulimet e mëdha gjeografike, matjet dhe hartografimi i tokës, njohja analitike e natyrës dhe studimi i komplekseve gjeografike). Lënda foksuohet edhe në kontributin e gjeografëve të mëdhenj dhe të shkollave që ato përfaqësojnë. Trajtohen rrymat kryesore bashkëkohore në shkencën e gjeografisë dhe raporti i saj me shkencat e afërta. Në program përfshihet edhe analiza e mendimit gjeografik shqiptar dhe e zhvillimit të gjeografisë në Shqipëri.

Temat e leksioneve:

1. Hyrje. Objekti, përmbajtja, detyrat dhe rëndësia e studimit të Historisë së Mendimit Gjeografik.
2. Përfytyrimet gjeografike të njeriut të parë.Veprat dhe hartat e para gjeografike.
3. Horizonti gjeografik në Greqinë e Vjetër, në Greqinë homeriane, në atë klasike dhe në epokën e helenizmit.
4. Kontributet e shkencëtarëve të Greqisë klasike dhe të epokës sëhelenizmit në zhvillimin e mendimit shkencor dhe zgjerimin e horizontit gjeografik.
5. Gjeografia ne Shtetin e Romës. Drejtimet bazë në gjeografinë e antikitetit: ai përshkues regjional Strabonit dhe matematiko-gjeografik i Ptolemeut.

6. Gjeografia dhe mendimi gjeografik në Mesjetë.

7. Ndikimi i zbulimeve të mëdha në zhvillimin e gjeografisë dhe të mendimit gjeografik. Konceptet e reja mbi hapësirën qiellore dhe Tokën.

8. Gjeografia në kapitalizëm. Mendimi gjeografik i Vareniusit, Hetnerit, Kantit, Humboltit,Ritterit, Monteskiesë dhe Lomonosovit.

9. Gjeografia dhe mendimi gjeografik në kohët moderne: shkenca që studion peizazhin dhe raportet njeri/mjedis.

10. Shkollat gjeografike kryesore (gjermane, franceze, ruse, amerikane dhe britanike).

11. Gjeografia dhe mendimi gjeografik gjatë gjysmës se dyte të shek. XX. Metodat dhe teknologjitë e reja të vëzhgimit dhe të analizës gjeografike. Fotografitë ajrore dhe imazhet satelitore. Përdorimi i koncepteve matematike dhe statistikore. Kompjuteri.

12. Koncepti mbi hapësirat dhe rajonet. Teoria e përgjithshme mbi sistemet.Sistemet hapësinore dhe modeli i gravitetit. Studimet e vendosjes qendrore dhe të sistemeve të shpërndarjes. Studimii popullsisë dhe i problemeve praktike.

13. Raportet e gjeografisë me shkencat e afërta. Autonomia e gjeografisë. Rivlerësimi dhe perspektiva.

14. Shkrimet e para gjeografike mbi Shqipërinë. Kontributi i P. Bogdanit. Roli i rilindësve në zhvillimin e gjeografisë. Kontributi i Sami Frashërit. Studimet gjeografike të autoreve të huaj mbi Shqipërinë (gjysma e dytë e shek. XIX - gjysma e parë e shek. XX).

15. Drejtimet kryesore të studimeve gjeografike në Shqipëri, trevat shqiptare përtej kufirit dhe diasporë(gjysma e dytëe shek. XX – fillimi i shek. XXI). Arritjet, problemet dhe perspektiva.

Forma e kontrollit dhe vlerësimit:

- *Detyrim frekuentimi në*: 70% të seminareve	
- *Angazhimi në seminare:*	10% e notës
- *Testi I:* në javën e 6-të	10% e notës
- *Testi II*:në javën e 10-të	10% e notës
- *Detyra e kursitose ese*: rreth 5 faqe format A4, TNR, 12, hapësira 1.5	20% e notës
- *Kontrolli përfundimtar:* provim me shkrim	50% e notës
- Gjithsej:	100%

Literatura e detyrueshme për studentin:

1. LAÇI, S., HAMITI R., KOLA E. (2013), *Historia e mendimit gjeografik*. Tiranë: WEST PRINT. 293 fq.

2. JAMES P. E., MARTIN G. J Martin (1981), *All Possible Worlds (A History of Geographical ideas).* New York: John Wiley & Sons. 508 fq.

Literatura plotësuese:

1. AASH (2009), *Fjalor Enciklopedik Shqiptar*, vol. I, II, III. Tiranë: AASH.

2. BLIJ H. J. de, MULLER P. O. (1986), *Human Geography: Culture, Society & Space*. New York: John Wiley & Sons. 495 fq.

2. CLAVAL P. (1984), *Géographie humaine et économique contemporaine*. Paris: Puf.

3. NOZAWA H.(1996)*, Social theory and geographical thought*. Fukuoka: Kyushu University. 87 fq.